

KONKURENTNOST NJEMAČKOG JEZIKA PRI IZBORU STRANOG JEZIKA STRUKE

COMPETITIVENESS IN CHOOSING GERMAN AS THE LANGUAGE FOR SPECIFIC PURPOSES

Marija Krstinić, Maja Pauković

Tehničko veleučilište u Zagrebu, Vrbik 8, Zagreb, Hrvatska

SAŽETAK

Govoriti o važnosti poznavanja stranih jezika, bilo kao općem stranom jeziku ili jeziku struke, danas u doba globalizacije, mobilnosti i svijeta bez granica ne bi uopće trebalo biti upitno. Koliko jezika govoriš, toliko vrijediš, govorilo se nekada. Vrijedi li to i danas? Brojke pokazuju kako kod studenata Tehničkog veleučilišta u Zagrebu već godinama slabi interes za učenjem njemačkog jezika, kao jezika struke. Usprkos tome što se on nudio, uz engleski jezik, kao izborni, danas se izvodi još jedino na Strojarskom odjelu. Uvriježeno je mišljenje da je znanje njemačkog važno u tehničkim znanostima, zbog stručne literature i velikog broja tvrtki koje posluju na njemačkom govornom području. Njemačka je i jedna od omiljenih destinacija studenata u Erasmus programu. Zanimalo nas je zašto, usprkos svemu tome, studenti prednost ipak daju engleskom. Anketirali smo studente 1. godine Elektrotehničkog odjela, koji uče Engleski jezik u elektrotehnici, o njihovim iskustvima, stavovima i mišljenjima o njemačkom jeziku.

Ključne riječi: jezik struke, njemački jezik, motivacija, predrasude, stavovi

ABSTRACT

Talking about the importance of foreign languages knowledge, whether as a common foreign language or a language for specific purposes, today in the age of globalisation, mobility and world without boundaries, should not be questionable. How many languages you speak, is what you are worth, according to an old saying. Does that still apply?

The figures show that the interest of the students of the Zagreb University of Applied Sciences to learn German, as the language for specific purposes, has been decreasing. Despite the fact that it was offered, in addition to English language, as an elective, now you can learn it only in the Department of Mechanical Engineering and Mechatronics. The conventional belief is that the knowledge of German is important in technical sciences, because of the professional literature and a large number of companies operating in the German speaking area. Germany is also one of the favourite destinations of students in the Erasmus program. We wanted to find out why, despite all this, our students still prefer English. That is why we interviewed students of the 1st year in the Electrical Engineering Department, about their experiences, attitudes and opinions about the German language.

Keywords: LSP, German language, motivation, beliefs, attitudes

1. UVOD

1. INTRODUCTION

Gledajući iz financijskog ili socijalnog aspekta, poznavanje stranih jezika se nedvojbeno pokazalo kao izuzetno korisno. Omogućava sklapanje poznanstava, napredovanje u poslu, bolje obrazovanje. U poslovnom okruženju je iznimno važno razviti i imati jak oslonac u globalnoj ekonomiji. To se bolje postiže ako se poznaju jezik i običaji stranog klijenta. Mnoge tvrtke stoga traže zaposlenike sa izvrsnim znanjem jezika. Za već zaposlene, poznavanje stranog jezika može značiti napredovanje u poslu ili čak i veću plaću.

Osim financijskog aspekta, tu su i brojni drugi. Znanje stranog jezika povećava analitičke i kognitivne sposobnosti, omogućava bolje shvaćanje materinjeg jezika. Prema nekim istraživanjima, bilingvalni ljudi su pametniji od onih koji ne govore strane jezike, a poznavanje više jezika ima brojne prednosti, pa čak i štiti od demencije u starijoj dobi. [1]

Poznavanje stranih jezika je oduvijek bilo važno i za znanost. U početku su to bili klasični jezici, latinski i grčki, da bi u 19.stoljeću njemački zauzeo važno mjesto na svjetskoj sceni. Znanstvenici iz cijeloga svijeta su objavljivali svoje radove na njemačkom, a njemački jezik je bio obvezni predmet na fakultetima. Situacija se doduše drastično promijenila nakon 1. i 2. Svjetskog rata, kada se engleski nametnuo kao vodeći strani jezik, no danas možemo reći da znanstvene publikacije na njemačkom jeziku zauzimaju drugo mjesto po zastupljenosti stranih jezika.

2. VAŽNOST UČENJA STRANIH JEZIKA U HRVATSKOJ

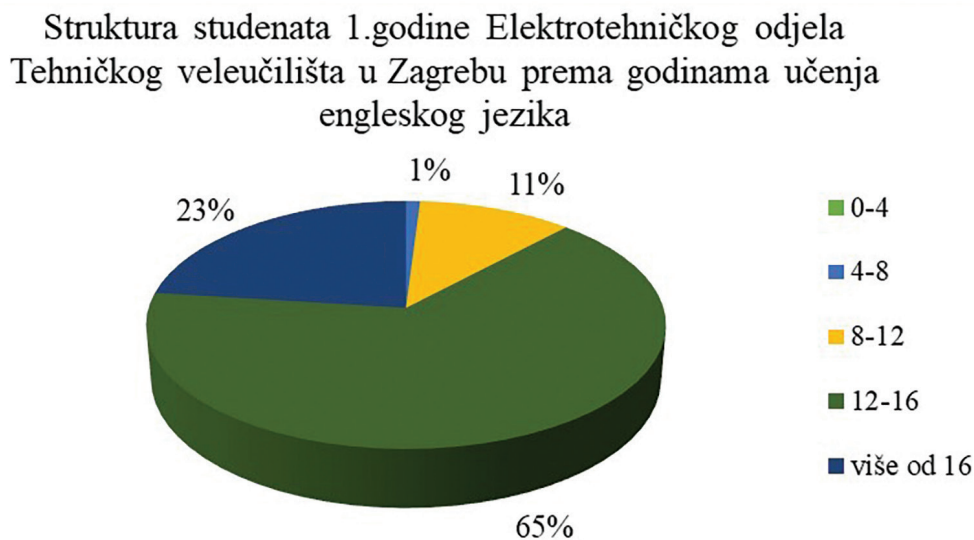
2. IMPORTANCE OF LEARNING FOREIGN LANGUAGES IN CROATIA

Važnost engleskog jezika u Hrvatskoj je neupitna. S jedne strane, procesom globalizacije je postao svjetska *lingua franca*. Najčešće se uči kao strani jezik, te se i u Hrvatskoj, kao i diljem svijeta koristi u internacionalnom poslovnom kontekstu. Važno je napomenuti da se u Hrvatskoj engleski uči od malih nogu, već od 1. razreda osnovne škole a izloženost engleskom u svakodnevnom životu je vrlo velika. Njemački se, s druge strane, uči obično samo nekoliko godina, ako uopće, najčešće u srednjoj školi. Istraživanja o vjerovanjima, stavovima i predrasudama o učenju stranih jezika u Hrvatsku nisu brojna. Istraživanje provedeno 1996. [1] među studentima Fakulteta Političkih znanosti u Zagrebu, ukazalo je na važnost i povezanost afektivnih faktora, među njima nama zanimljive motivacije i vjerovanja, čak možemo reći i predrasuda, na uspješno svladavanje stranog jezika. Stavovi mogu utjecati na razumijevanje i usvajanje sadržaja. [2] Uz motivaciju, mogu utjecati i na izbor koji će se strani jezik učiti.

Iako je učenje stranog jezika vrlo subjektivno i uvelike ovisi o talentu i motivaciji, ipak postoji uvriježeno mišljenje da neke jezike lakše učimo od drugih. Tako se često može čuti da je engleski jezik jednostavnije naučiti i svladati, dok se za njemački uglavnom kaže da je kompliciran a gramatika teška. U tom je smislu i Foreign Service Institute (FSI) rangirao jezike diljem svijeta i detaljno, na temelju statističkih i znanstvenih podataka prikazao koliko je vremena potrebno da se nauči govoriti određeni jezik. Tako se u tom istraživanju navodi da je za njemački jezik potrebno više vremena i truda kako bismo ga progovorili nego za i jedan drugi europski jezik. U istraživanju [3] provedenom na uzorku učenika osmih razreda osnovne škole (14 godina) i četvrtih razreda srednje škole (18 godina) koji uče engleski i njemački jezik ustanovile su se statistički značajne razlike u stavovima i motivaciji ovisno o njihovoj dobi. Učenici njemačkog jezika pokazali su negativni trend, tj. stariji učenici (srednja škola) bilježe niže rezultate i za motivaciju i za stavove prema učenju njemačkoga nego mlađi učenici (osnovna škola). Također, učenici koji uče njemački jezik bilježe niže vrijednosti i motivacije i stavova od učenika koji uče engleski jezik. Tako se i u istraživanju [4] o stavovima prema učenju engleskoga, njemačkoga i španjolskog jezika kao stranog jezika i jezika struke došlo do zanimljivih rezultata. Rezultati ukazuju na statistički značajne razlike u stavovima i uvjerenjima prema učenju njemačkoga s obzirom na spol i dob. Pritom učenice izražavaju viši stupanj uvjerenja da je njemački jezik težak za učenje, te da im boravak u zemlji njemačkoga govornog područja može pomoći u boljem savladavanju jezika. Učenicima koji uče njemački jezik izraženija je želja za interakcijom s izvornim govornicima njemačkog jezika. U istraživanju provedenom nad mađarskim učenicima [5] zapažene su statistički značajne razlike između stavova vezanih za učenje njemačkog i engleskog jezika kao prvog stranog jezika. Tako studenti njemačkog jezika vjeruju da su slušanje i govor na njemačkom teži, dok se studenti engleskog ne slažu s tom tvrdnjom u potpunosti. Nadalje, studenti njemačkog jezika veću važnost daju gramatici, prijevodima i vokabularu, dok su za istu tvrdnju studenti engleskog izrazili niži stupanj slaganja.

Slika 1 Struktura studenata 1.godine Elektrotehničkog odjela Tehničkog veleučilišta u Zagrebu prema godinama učenja engleskog jezika

Figure 1 Structure of the 1st year students of the Electrical Engineering Department at the Zagreb University of Applied Sciences according to the years of learning English language

Nas je zanimalo jesu li stavovi učenika, da je njemački težak, utjecali i na izbor stranog jezika na Tehničkom veleučilištu u Zagrebu.

3. ISTRAŽIVANJE

3. RESEARCH

U istraživanju je sudjelovalo 100 redovnih i izvanrednih studenata preddiplomskog studija elektrotehnike, Tehničkog veleučilišta u Zagrebu, a provedeno je u siječnju 2020.

3.1. CILJ ISTRAŽIVANJA

3.1. RESEARCH AIM

Osnovni cilj istraživanja je ispitati i utvrditi iskustva i stavove prema učenju njemačkog kao stranog jezika struke.

3.2. METODOLOGIJA ISTRAŽIVANJA

3.2. RESEARCH METHODOLOGY

U istraživanju smo koristili upitnik, sastavljen samo za potrebe ovog istraživanja, a sastojao se od dva dijela. U prvom dijelu su ispitanici odgovarali na pitanja o spolu, godini studija, godinama učenja te dotičaju sa stranim jezicima tijekom školovanja.

U drugom dijelu upitnika su ispitanici odgovarali na kvalitativna pitanja o iskustvima i stavovima prema učenju njemačkog jezika. Podaci su prikupljeni na uzorku od 100 redovnih studenata 1.godine Elektrotehničkog odjela Tehničkog veleučilišta u Zagrebu.

Studenti su uglavnom u kategoriji mlađe dobne skupine (18 – 25 godina), kako redovni tako i izvanredni. Manji broj izvanrednih studenata je u kategoriji srednje dobne skupine (30-50 godina).

3.3. REZULTATI ISTRAŽIVANJA

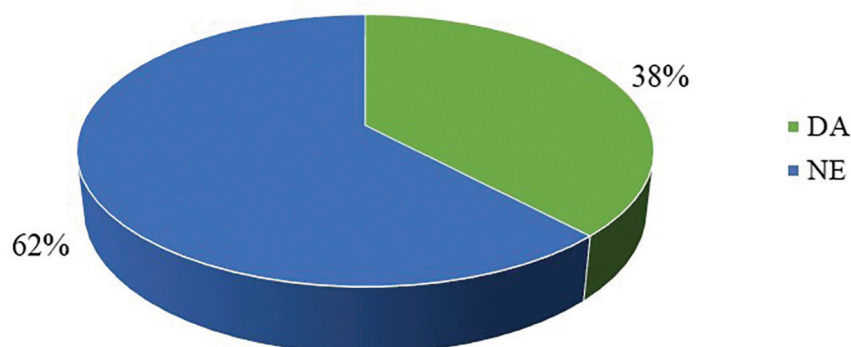
3.3. RESEARCH FINDINGS

Važno je odmah naglasiti da velika većina ispitanika, njih 88%, uči engleski dugi niz godina (12 godina i više) te mu je izložena svakodnevno.

Iz grafičkog prikaza možemo zaključiti kako je velika većina, odnosno 88% ispitanika, engleski učila više od 12 godina, što je bilo i za pretpostaviti s obzirom da su ispitanici većinom mlađe dobne skupine koji su s učenjem engleskog jezika počeli sa 7 godina odnosno s osnovnoškolskim obrazovanjem. Također, iz grafa je vidljivo kako nijedan student nije učio engleski jezik manje od 4 godine.

Slika 2 Struktura studenata 1.godine Elektrotehničkog odjela Tehničkog veleučilišta u Zagrebu prema učenju njemačkog jezika
Figure 2 Structure of the 1st year students of the Electrical Engineering Department at the Zagreb University of Applied Sciences according to the years of learning German language

Struktura studenata 1.godine Elektrotehničkog odjela Tehničkog veleučilišta u Zagrebu prema učenju njemačkog jezika

Njemački je, s druge strane, učilo samo 38%, od toga 87% 4 godine i manje, dok ih je samo 13% učilo dulje od 4 godine od kojih je 10% učilo između 4 i 8 godina a 3% između 8 i 12 godina (Slika 3.).

Velik broj studenata smatra (92%) da je važno provoditi nastavu stranih jezika na Tehničkom veleučilištu u Zagrebu. Ostalih 8% smatra kako su jezici na fakultetu suvišni i kao glavni razlog navode već dovoljno stečeno znanje iz stranih jezika.

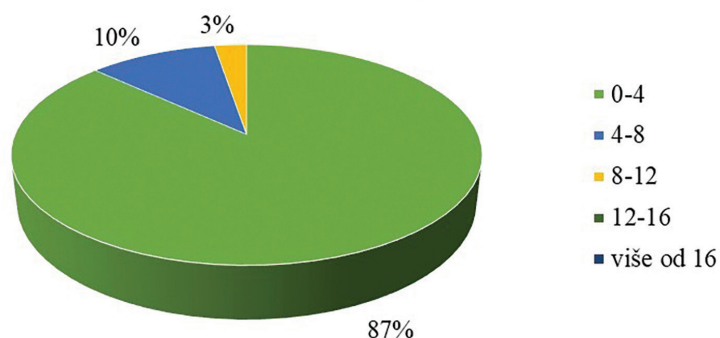
S obzirom na to da se studentima 1.godine Elektrotehničkog odjela ove akademske godine 2019./2020. po prvi put pri upisu kao izborni jezik nije nudio njemački, upitali smo ih bi li izabrali Njemački da ga se ipak moglo birati. Čak 85% studenata je odgovorilo da ne bi (Slika 5.).

Razlozi radi kojih studenti ne žele upisati njemački jezik prikazani su na slici 6. 49 studenata odnosno 58% od onih koji ne bi izabrali njemački jezik kao razlog navodi da je njemački jezik težak za učenje, njih 34 odnosno 40% njemački jezik ne zanima niti ga koriste a 2 studenta odnosno 2% studenata navodi kako im nije potreban za posao.

Slika 3 Struktura studenata 1.godine Elektrotehničkog odjela Tehničkog veleučilišta u Zagrebu koji su učili njemački jezik prema godinama učenja njemačkog jezika

Figure 3 Structure of the 1st year students of the Electrical Engineering Department at the Zagreb University of Applied Sciences who learned German, according to the years spent learning it

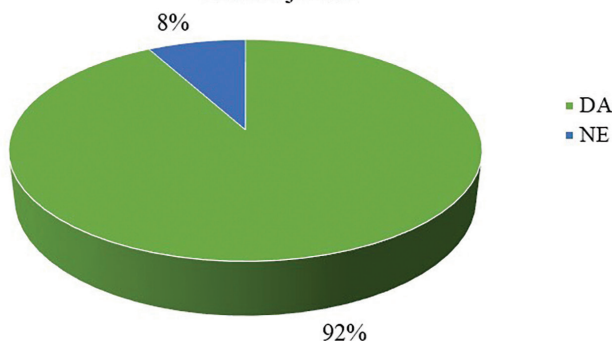
Struktura studenata 1.godine Elektrotehničkog odjela Tehničkog veleučilišta u Zagrebu koji su učili njemački jezik prema godinama učenja njemačkog jezika

Slika 4 Struktura studenata 1.godine Elektrotehničkog odjela Tehničkog veleučilišta u Zagrebu prema stavu o izvođenju nastave iz stranih jezika

Figure 4 Structure of the 1st year students of the Electrical Engineering Department at the Zagreb University of Applied Sciences according to the attitude towards foreign language learning

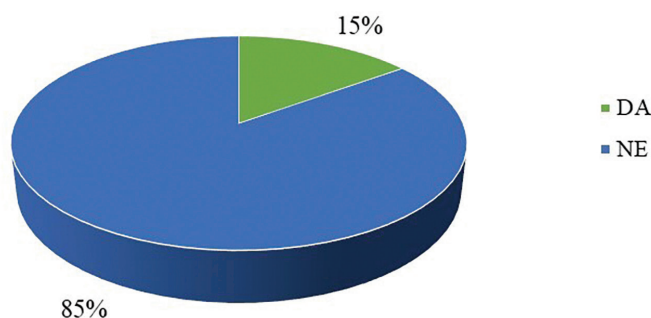
Struktura studenata 1.godine Elektrotehničkog odjela Tehničkog veleučilišta u Zagrebu prema stavu o izvođenju nastave iz stranih jezika

Slika 5 Struktura studenata 1.godine Elektrotehničkog odjela Tehničkog veleučilišta u Zagrebu prema stavu o učenju njemačkog jezika

Figure 5 Structure of the 1st year students of the Electrical Engineering Department at the Zagreb University of Applied Sciences according to the attitude towards learning German

Struktura studenata 1.godine Elektrotehničkog odjela Tehničkog veleučilišta u Zagrebu prema stavu o učenju njemačkog jezika

Slika 6 Distribucija studenata 1.godine Elektrotehničkog odjela Tehničkog veleučilišta u Zagrebu prema razlozima zašto ne bi izabrali njemački jezik

Figure 6 Distribution of the 1st year students of the Electrical Engineering Department at the Zagreb University of Applied Sciences according to the reasons why they would not choose German

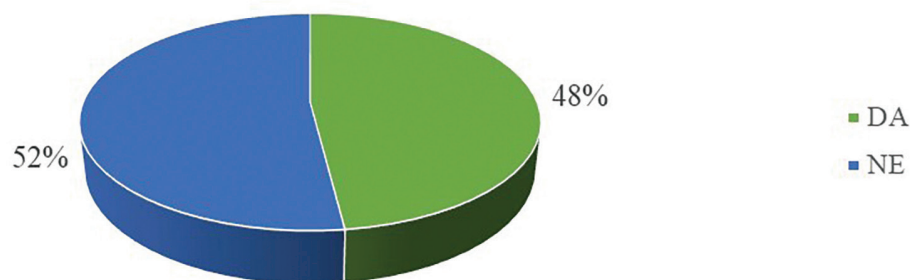
Distribucija studenata 1. godine Elektrotehničkog odjela Tehničkog veleučilišta u Zagrebu prema razlozima zašto ne bi izabrali njemački jezik

Slika 7 Struktura studenata 1.godine Elektrotehničkog odjela Tehničkog veleučilišta u Zagrebu prema stavu o učenju njemačkog jezika za početnike

Figure 7 Structure of the 1st year students of the Electrical Engineering Department at the Zagreb University of Applied Sciences according to the attitude of learning German for beginners

Struktura studenata 1.godine Elektrotehničkog odjela Tehničkog veleučilišta u Zagrebu prema stavu o učenju njemačkog jezika za početnike

Ono što je zanimljivo je da čak 64% (62% ih nije nikad učilo a 38% je -slika 2) tih studenata nikada nije ni učilo njemački, što donekle potvrđuje tezu o važnosti, pa čak i opasnosti stavova i uvjerenja pri učenju stranih jezika. Samo 2 studenta od njih 85 smatra da njemački nije važan pri zapošljavanju ili izboru posla.

Na pitanje bi li izabrali njemački da je prilagođen početnicima, ispitanici su podijeljeni u mišljenjima. Otprilike polovica njih misli da to nije važno te da i dalje ne bi izabrali njemački, dok druga polovica misli suprotno.

4. ZAKLJUČAK

4. CONCLUSION

Istraživanje nam je pokazalo kako 92% studenata Tehničkog veleučilišta smatra da je važno provoditi nastavu stranih jezika, međutim oni radije biraju engleski nego njemački kao jezik struke. Razlozi za to su brojni. Većina studenata, njih 88%, se izjasnila da engleski jezik uči od najranije životne dobi, neki i više od 12 godina, pa je tako jasno zbog čega engleski jezik biraju tijekom buduće naobrazbe.

Razlozi zbog kojih ne žele učiti njemački kao jezik struke je taj da mnogi (58%) smatraju da je jezik težak iako je među ispitanicima svega 38% koji su ga učili. Osim toga, 40% ispitanika se izjasnilo da ih njemački jezik, iako je u tehničkim strukama važan zbog literature ali i sve brojnijih poslovnih mogućnosti u zemljama njemačkog govornog područja, ne zanima niti ga koriste. To je još jedan dokaz da vjerovanja odnosno predrasude učenika o učenju stranih jezika ne treba zanemariti već naprotiv dublje analizirati i istraživati a sve kako bi se podržali nastavnici stranih jezika u ostvarivanju odgovarajućih nastavnih ciljeva.

5. REFERENCE

5. REFERENCES

- [1.] Mihaljević Djigunović, J. (1996) Learner motivation as a source of variance in attitudes, effort and achievement. *Studia Romanica et Anglica Zagrabienia (SRAZ)* 41, 211-223.
- [2.] Mihaljević Djigunović, J. (1998) Uloga afektivnih faktora u učenju stranoga jezika. Zagreb: Filozofski fakultet.

- [3.] Mihaljević Djigunović, J.; Bagarić, V. 2007. A Comparative Study of Attitudes and Motivation of Croatian Learners of English and German. SRAZ LII. 259-281.
- [4.] Didović Baranac, Falkoni-Mjehović, Vidak (2016) Ispitivanje stavova prema učenju engleskoga, njemačkoga i španjolskog jezika kao stranog jezika i jezika struke, Zbornik Sveučilišta u Dubrovniku, (2016), 3; 11-30
- [5.] Rieger, B. 2009. Hungarian University Students' Beliefs about Language Learning: A Questionnaire Study. WoPaLP 3. 97-113.

AUTORI · AUTHORS

● **Marija Krstinić** - nepromjenjena biografija nalazi se u časopisu Polytechnic & Design Vol.8, No.1, 2020.

Korespondencija · Correspondence
mkrstinic@tvz.hr

● **Maja Pauković**
Diplomirala je na Ekonomskom fakultetu 2010. godine u Splitu. Radni staž započinje 2003. godine na Sveučilišnom Odjelu za stručne studije, Sveučilište u Splitu, Nastavni centar Zagreb. 2014. godine izabrana je u nastavno zvanje predavača za znanstveno područje društvenih znanosti, polje ekonomija, grana ekonomska matematika i statistika. Godinu kasnije prelazi na Tehničko veleučilište u Zagrebu, gdje i danas radi kao predavač. Nositelj je kolegija Kvantitativne metode u ekonomiji, Operacijska istraživanja i Primijenjena statistika na specijalističkom studiju Digitalne ekonomije i kolegija Primijenjena statistika na specijalističkom studiju Informatike. Primarni interesi rada i obrazovanja su statistika i operacijska istraživanja. Ukupno je objavila 10 znanstvenih i stručnih radova iz područja statistike, računovodstva i financija. Pod njezinim mentorstvom izrađeno je 17 završnih radova. Sretno je udana i majka je dvoje djece.

Korespondencija · Correspondence
mpaukovic@tvz.hr